

**2026-2029**

# NORSKE DANSE\_ \_KUNST NERE\_

**STRATEGI FOR KLIMA OG MILJØ  
I FORBUNDETS ARBEID**

# Innhold

---

<b>KLIMA OG MILJØGRUPPA BLIR TIL</b>	<b>3-5</b>
<b>Klima og miljøgruppas arbeid</b>	<b>5-10</b>
<b>Forbundets strategi og handlingsprogram 2025-29</b>	<b>10-12</b>
<b>Handlingplan: perioden 2026-2029 for klima og miljøarbeidet</b>	<b>13-17</b>
<b>Takk!</b>	<b>18</b>

# NORSKE DANSE\_ \_KUNST NERE\_

**Klima og miljøgruppa  
blir til**

# Klima og miljøgruppa blir til \_\_\_\_\_

En av Norske Dansekunstneres styrker er at vi har kort vei til påvirkning. Er du som medlem opptatt av et samfunnsrelatert tema, er det mulig å få til grunnleggende endringer gjennom å forme mindre grupper rundt et slikt felles engasjement inad i forbundet . Forbundets klima- og miljøgruppe viser tydelig dette.

Forbundets vedtekter åpner for at medlemmer kan melde saker av særlig økonomisk eller prinsipiell art til Generalforsamlingen. Forbundets ståsted i forhold til klimakatastrofen i verden ble løftet på Generalforsamlingen i 2023, i form av et forslag om at forbundet skulle vedta en resolusjon mot oljeleting. Det var Maja Roel og Maria Lothe som løftet denne saken, og senere ble også Venke Sortland og Marianne Kjærsund en del av gruppa. Forbundsleder på dette tidspunktet var Kristine Øren.

Motivasjonen for å fremme saken kom fra et klimaengasjement og et ønske om å stå samlet med med andre kunstnerorganisasjoner, for å bruke vår innflytelse på en mest mulig effektiv måte ved å ta i bruk vår symbolske makt.

Forslaget ble i første omgang nedstemt, men ble gjenopptatt og vedtatt på ekstraordinær generalforsamling i 2023.

## Forslaget:

### 2. Miljø og bærekraft

Maja Roel og Maria Lothe la frem forslag om å nedfelle i vedtektene at Norske dansekunstnere er imot fremtidig oljeleting.

Forslaget ble ikke vedtatt med følgende stemmefordeling: 4 stemmer for, 19 stemmer mot og 11 avholdende.

Forslag om at forslagstiller utarbeider et konkret skriftlig forslag som kan behandles på ekstraordinær generalforsamling.

Forslaget ble vedtatt med 22 stemmer for, 7 stemmer mot og 5 avholdende.

Ekstraordinær generalforsamling ble holdt 29.6.2023. Forsamlingen vedtok innkommet forslag fra Roel og Lothe, over et alternativt forslag fra styret. Her ble resolusjonsteksten og fire handlingspunkter vedtatt. Dette resulterte i opprettelse av arbeidsgruppen for klima- og miljø. Grappa og styreleders arbeid videre har resultert i strategien du nå leser, og setter retning for arbeidet til forbundet i forhold til en bærekraftig bransje og levedyktig liv i dansen.

## B.) Innkommet forslag om bla. en resolusjon i forbindelse med oljeleting på norsk sokkel

FORSLAG TIL NORSKE DANSEKUNSTNERE OM RESOLUSJON I FORBINDELSE MED OLJELETING PÅ NORSK SOKKEL

Vi foreslår at Norske Dansekunstnere stiller seg bak følgende resolusjon/uttalelse:

“Norske Dansekunstnere krever at all ny leting etter petroleum på norsk sokkel stanses umiddelbart. Begrunnelsen for dette er å sikre menneskehetens overlevelse i fremtiden. Utbygging av ny infrastruktur for petroleumsutvinning er uforenlig med målet om å nå målene i Parisavtalen og begrense oppvarmingen til 2 C. En eskalerende klimakrise vil slå ned i alle deler av samfunnet. Det vil slå først og hardest ned på dem med minst ressurser og minst historisk skyld i situasjonen. For NODA handler dette både om å verne nåværende og fremtidige medlemmer, og å utøve global solidaritet.”

Med dette ønsker vi at generalforsamlingen stemmer over disse forslagene:

1a) Ha ovennevnte resolusjon som en holdning og uttalelse, uten å ta det inn som vedtektsendring, og at resolusjonen synliggjøres på NODA nettsider.

Alternativt forslag, dersom generalforsamlingen ikke vedtar 1 a) :

1 b) utarbeide en resolusjon basert på ovennevnte forslag/ordlyd, uten å ta det inn som vedtektsendring, og at resolusjonen synliggjøres på NODA nettsider.

2. Samkjøre uttalelsen med andre kunstnerorganisasjoner som ønsker å ta stilling. Vi foreslår at Kunstnernettverket gis anledning til å koble seg på og ber NODA initiere dette.

3. Opprette en arbeidsgruppe som kan bistå Noda i arbeidet med oppfølging av resolusjonen ved behov.

4. Arbeidsgruppen skal også starte arbeidet med å kartlegge medlemmenes ønsker for hvordan NODA på lengre sikt kan jobbe for klima og miljøtiltak i dansefeltet.

Forslaget er sendt inn av Maja Roel og Maria Lothe.

# KLIMA OG MILJØGRUPPAS ARBEID



## Med grunnlag i medlemmenes vedtak fra Generalforsamlingen i 2023 hadde klima- og miljøgruppa fire oppgaver:

### Oppgave 1: Utarbeide en resolusjon

Resolusjonen ble vedtatt på generalforsamling og formidlet i nyhetsbrev og sosiale medier. Den står også beskrevet på forbundets nettsider.

### Oppgave 2: Samkjøre uttalelsen med andre forbund som ønsker å ta stilling

Forbundet er del av Kunstnernettverket med 19 organisasjoner. I forkant av forbundets vedtak hadde nettverket allerede tatt stilling til oljeleting og ikke funnet konsensus. Klima og miljøgruppas arbeid gikk dermed videre i direkte kontakt med enkeltforbund og ved å være del av et uformelt nettverk av andre kunst- og kulturorganisasjoner som har vedtatt resolusjon mot oljeleting.

Norske Dansekunstnere og CREO fant felles grunn og engasjement blant medlemsmassen. Forbundsleder i Norske Dansekunstnere var på dette tidspunktet Live Rosenvinge og fra CREO deltok nestleder Geir Grønnestad. Denne dialogen resulterte i en felles samarbeidsavtale om klima og miljø og et felles mål om å få denne signert med så mange politiske partier som mulig.



### Oppgave 3: Opprette en arbeidsgruppe som kan bistå NoDa i oppfølging av resolusjonen ved behov

Det ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Maja Roel, Maria Lothe, Venke Sortland og Marianne Kjærund

Grappa møtes ca 5 ganger i halvåret og jobber med å utvikle og formulere en handlingsplan for arbeidsgruppa, forankret i Norske Dansekunstneres strategi. Med forbundsleder Live med på laget fra høsten 2025, fikk det strukturelle arbeidet fart og forankringen i NoDa ble styrket.

Grappa har også bidratt på demonstrasjoner, hatt møter med ulike kunstnerforbund, diskutert oppgaver som gruppa kan påta seg og hva det overordnede målet for en slik gruppe skal være.

Møtene har, i tillegg til de konkrete arbeidsoppgavene, som regel et sosialt og hyggeorientert aspekt, slik som å ta sommerbad eller badstu sammen, lage middag, eller trene. Dette har hjulpet oss til å holde engasjementet oppe og ikke la oss tynges for mye av de store temaene som vi jobber med.



Her fra møtet "morgonbad och fika med klimattjejerna"

## Oppgave 4: Kartlegge medlemmenes ønsker for hvordan NODA på lengre sikt kan jobbe for klima og miljøtiltak i dansefeltet.

Høsten 2024 ble en undersøkelse gjennomført blant medlemmene om deres behov og ønsker relatert til NoDas arbeid med klima- og miljørelaterte saker.

I stor grad var respondentene positive til klima- og miljøtiltak generelt i kunstfeltet.

- 95% av respondentene mente at kunstnere må ta ansvar, mens 68 % mente det er viktig at NODA som organisasjon engasjerer seg.
- 74% mente det var riktig av forbundet å vedta en resolusjon mot oljeleting og litt over 80 % av respondentene ønsket at Noda bør samarbeide med andre kunstnerorganisasjoner om klima- og miljøsaker, både for økt gjennomslagskraft og deling av kompetanse.
- 55% av medlemmene var enig eller delvis enige i at klima- og miljørelaterte saker oftere burde være på NODAs dagsorden.

Når det gjelder tiltak som medlemmene mente NODA burde fokusere på ut over resolusjonen, så fikk hvert av følgende forslag fått over 65% av stemmene:

- Fortsette å bruke sin symbolske makt som fagforbund og vise at klimaspørsmålet er relevant for alle deler av samfunnet.
- Veilede dansekunstnere til å ta bærekraftige valg.
- Jobbe strukturelt og politisk for at miljøvennlige valg skal lønne seg som dansekunstner

Responsene vi fikk gjennom undersøkelsen har bidratt til å forme arbeidsgruppas handlingsplan.

# Samarbeidsavtale

## om klima- og miljøavtale mellom Rødt, Norske Dansekunstnere og CREO

07.11.25



NORSKE  
DANSE\_  
\_KUNST  
NERE\_



### Samarbeidsavtale – Miljø og bærekraft

**Samarbeidsavtale om miljø, bærekraft og kulturpolitikk**  
Mellom Creo – forbundet for kunst og kultur, Norske Dansekunstnere (Noda) og Rødt.

#### Formål

Klima- og naturkrisen er en alvorlig utfordring for samfunn og menneskehet. Norge har som oljenasjon et særlig ansvar for å kutte utslipp i tråd med Parisavtalen. Kunst og kultur er en del av løsningen – de skaper fellesskap, gir nye perspektiver og kan bidra til endring i holdninger og samfunnsretning.

Partene vil samarbeide for å fremme en rask, rettferdig og målbar grønn omstilling i kulturlivet. Samtidig skal kulturpolitikken grunnleggende mål – demokrati, yringsfrihet og mangfold – ligge fast og styrkes gjennom bærekraftige rammevilkår.

#### Felles mål

- Klimakutt: Norge må kutte utslipp i tråd med Parisavtalen. All ny leting etter petroleum på norsk sokkel må stanses, og kompetanse i oljenæringen må omstilles til fornybare næringer.
- Utslppsreduksjon i kulturlivet: Kunst- og kultursektoren skal utvikle klimaregnskap, sette konkrete utslippsmål og gjennomføre tiltak som reduserer klimaavtrykket fra bygg, reiser, produksjon, arrangementer og innkjøp.
- Grønn infrastruktur: Kulturbygg og scener skal energieffektiviseres. Det skal investeres i grønn sceneteknikk, ombruk av materialer og ordninger som stimulerer til sirkulære løsninger og kan skape nye grønne arbeidsplasser tilknyttet kultursektoren.
- Rettferdig omstilling: Kunstnere og kulturarbeidere må sikres sosiale rettigheter på linje med andre arbeidstakere. Kostnader ved grønn omstilling skal ikke skyves over på enkeltutøvere.
- Offentlig finansiering: Kultur har egenverdi, og må sikres forutsigbare rammer gjennom offentlig finansiering. Det er nødvendig både for kvalitet, mangfold og for å gjøre grønne grep uten at kunstnerøkonomien svekkes.
- Omstilling av næringssektoren: Kulturnæringer er en sektor av næringslivet som bidra med et immaterielt resultat, innovasjon og tjenester med lavt klimaavtrykk. I en omstilling av næringslivet må regjeringen legge til rette for at en større andel av norsk næringsliv består av kulturnæringer.
- Kunnskap og innovasjon: Fremtidige generasjoner må sikres grunnleggende kunnskap innen kreative og kroppslige fag. Fysisk kompetanse må legges til de fem grunnleggende kompetansene i skoleverket: Lese, skrive, regne, muntlig, digital og fysisk kompetanse.

### Fakta og begrunnelse

07.11.25

- Klimaautslippene fra kulturfeltet utgjør en liten andel av Norges totale utslipp, men sektoren har høy synlighet og stor påvirkningskraft. Grønn omstilling i kulturlivet vil derfor ha symbolsk og reell betydning, og kan bidra til å sette standarder for andre sektorer.
- Kunst og kultur kan erstatte deler av forbruksveksten, og gir opplevelser som bygger fellesskap uten økt miljøbelastning.
- Internasjonal forskning viser at kulturinstitusjoner og kunstnere har en nøkkelrolle i å endre holdninger til klima og miljøpolitikk. Likevel har kultursektoren inntil nylig vært svært lite omtalt i den politiske diskursen i Norge rundt miljø, bærekraft og sirkulærøkonomi. Det har vært stilt få krav, og rapporter viser at den grønne omstillingen i kultursektoren har skjedd mye på ildsjel- og grasrotnivå, men ikke strukturelt. Offentlig finansierede kulturinstitusjoner og frie kunstmiljøer kan ta en lederrolle dersom staten stiller krav og gir støtte til grønn praksis.
- Rettferdig omstilling er avgjørende: Fiertallet av kunstnere er frilansere eller selvstendig næringsdrivende, og uten gode ordninger for sykepenger, dagpenger og pensjon risikerer de å bære en uforholdsmessig stor del av omstillingskostnaden.

#### Vi vil i fellesskap:

- Arbeide for å stanse ny petroleumsleting og bidra til en rettferdig omstilling mot fornybare næringer.
- Være pådriver for lovendringer, styringssignaler og budsjettprioriteringer som legger til rette for grønn omstilling i kulturlivet.
- Sørg for at kulturpolitikken fortsatt styrkes som demokratisk arena og som en del av løsningen på klima- og naturutfordringene.
- Arbeide for ordninger som gir kunstnere og kulturarbeidere tryggere sosiale rettigheter og mulighet til å ta grønne valg i arbeidshverdagen.

#### Oppfølging

Avtalen gjelder for inneværende stortingsperiode. Partene møtes på ledelsesnivå minst en gang i året, og holder løpende kontakt om felles interesser.

*Geir Grønne*  
Geir Grønne  
*Live Rosenvinge*  
Live Rosenvinge  
*Marie Sneve Martinussen*  
Marie Sneve Martinussen

## Forbundets overordnede visjon for perioden 2025-2029 er:

Norske Dansekunstnere skal være en organisasjon som bidrar til **en vital og bærekraftig dansebransje og at det stadig blir mer levedyktig å ha et liv i dansen**. Når rammevilkår, den helhetlige sammensetningen av feltet og den enkeltes sosiale, økonomiske og kunstneriske rettigheter ivaretas godt, trekkes vi mot visjonen:

### Danseliv -et liv i dansen er et godt valg

På generalforsamlingen i 2025 vedtok medlemmene et fireårig strategi og handlingsprogram for hele forbundets arbeid. Dette satt retning og målbare mål for forbundets arbeid som helhet. I etterkant av dette har forbundsleder og Klima- og miljøgruppas samarbeidet tett for å sette forbundets klima- og miljøarbeid inn i handlingsplaner og slik sette kraft bak de tingene vi ser er viktige i et bærekraftig perspektiv for jorden, våre medlemmer og vår kunstform.

Visjonen rommer alle, uansett hvilken profesjon du har innen feltet, om du er arbeidsgiver eller arbeidstaker, din kulturelle eller sosioøkonomiske bakgrunn, ditt kjønn, alder eller funksjonsvariasjon.

Denne visjonen skal også prege klima- og miljøarbeidet til forbundet.

## Misjon/styringsmål

Veien til visjonen går gjennom fem styringsmål. Disse skal være målbare i perioden og forbundet skal kunne rapportere i forhold til dem i løpet av perioden.

Vår misjon i strategiperioden er å jobbe for å sikre **dansePLASS** for forbundet:

**PRIORITERE** - ved å øke positivt omdømme av forbundet gjennom tydelige og forståelige prioriteringer, en trygg og relevant medlemsorganisasjon og en god virksomhet for ansatte og tillitsvalgte.

**LÆRE** - ved å være en lærende organisasjon og bidra aktivt til kompetansedeling og læring i dansefeltet

**ANSVAR** - ta et tydelig ansvar der vi har det, ansvarliggjøre der andre ikke tar det og ta ansvar der ingen har det.

**SAMLE** - lede an i arbeidet med å videreutvikle et samlet og styrket dansefelt.

**SYNLIGGJØRE** - styrke synligheten av dans og dansekunstnere i offentligheten

Felles for disse målene er at de bidrar til bevegelse mot visjonen. Forbundets slagord for perioden vil derfor være

## Sammen skaper vi Bevegelse!

Handlingsplanen for klima - og miljøarbeidet skal bidra til disse fem styringsmålene og skal slik strekke seg mot visjonen om en bærekraftig bransje og et levedyktig liv i dansen, som sammen skal gjøre at et liv i dansen er et godt valg også for jordkloden vår.

# HANDLINGSPLAN

---

## PERIODEN 2026-2029

### FOR KLIMA OG MILJØARBEIDET



# Fra Handlingsprogram 2025-2029

## Handlingsplan for 2027

Medlemmene vedtok et handlingsprogram for årene 2025-2029 på generalforsamling. Denne kan leses på forbundets nettside.

Handlingsplanen for klima og miljø er forankret i handlingsprogrammet i flere av målene der. Blant annet i følgende punkter:

Forbundet skal ansvarlig gjøre og ta ansvar ved å innlemme og bevisstgjøre FNs bærekraftsmål som del av den daglige driften og sette handling bak vårt arbeid for miljø og bærekraft.

Forbundet skal ansvarliggjøre og ta ansvar ved å bidra aktivt til en bærekraftig bransje med tilpasset struktur for finansiering, undervisning, visning og produksjon i hele landet.

På de neste sidene følger tre mål med tiltak som nettopp skal sette handling bak vårt arbeid for miljø og bærekraft i dansekunsten.

Sammen skaper vi bevegelse!

## Klima og miljøarbeidet er formet rundt tre hovedmål for perioden

### Mål 1: Som et klimaengasjert fagforbund bidrar NoDa inn i en større klima- og miljøbevegelse

- NoDa bidrar til å samle kunstfeltet for å skape politisk påvirkning med mål om å stanse leting etter ny petroleum på norsk sokkel.
- Som fagforbund er vi del av en stor klima-bevegelse som skal engasjere en større del av befolkningen til å handle.
- NoDa er et foregangforbund med systemkritiske holdninger i relasjon til klima- og miljøsakene.
- Lokal satsning er et fokusområde i forbundets kunstnerpolitikk, og vi jobber for ordninger som belønner kunstnere som forankrer kunstnerskapet sitt lokalt.

**Dette arbeidet bidrar blant annet til forbundets styringsmål SAMLE - der vi skal lede an i lede an i arbeidet med å videreutvikle et samlet og styrket dansefelt.**

## Mål 2: NoDa utvikler gode verktøy og strukturer som sikrer at dansekunstnere tar bærekraftige valg i sitt virke

- Noda utvikler og tilgjengeliggjør grønne ridere og veiledere som brukes av dansefeltet.
- Kultur er på vei til å bli et eget mål i revidert versjon av FNs bærekraftsmål.
- Noda utvikler og tilgjengeliggjør løsninger for utlån og gjenbruk av scenekunstmateriell i store deler av landet.
- Flere dansekunstnere virker lokalt i sitt kunstnerskap og skaper ringvirkninger der.
- Produksjoner spilles flere ganger lokalt og regionalt når de først er skapt.
- Forbundet bidrar til å skape rammer rundt produksjonsperioden som ivaretar og støtter danseren og koreografens roller i det frie dansefeltet.

**Dette arbeidet bidrar blant annet til forbundets styringsmål TA ANSVAR OG ANSVARLIGGJØRE - ta et tydelig ansvar der vi har det, ansvarliggjøre der andre ikke tar det og ta ansvar der ingen har det.**

### Mål 3: NoDa legger til rette for at dansefeltet bidrar til en mer bærekraftig fremtid

- NoDa jobber kontinuerlig med å øke bevisstheten i dansefeltet om klima- og miljøsakene, som gjør at vi tar flere bærekraftige valg.
- Dans og fysisk ferdigheter defineres som en grunnleggende ferdighet i skoleverket på lik linje med lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter, og digitale ferdigheter.
- Nærhet og tilhørighet til dans er økt i befolkningen.
- Endringspotensialet som ligger i kunsten anerkjennes i den offentlige samtalen om klima- og miljøspørsmål.

**Dette arbeidet bidrar blant annet til forbundets styringsmål LÆRE - der vi skal være en lærende organisasjon og bidra aktivt til kompetansedeling og læring i dansefeltet**

# TAKK TIL

Klima og miljøgruppa ved

Maja Roel

Marianne Kjærsund

Maria Lothe

Venke Sortland

Og til forbundsledere og nestledere som har støttet arbeidet gjennom tidene:

Kristine Karåla Øren

Eva Grainger

Live Rosenvinge

Alle Kunst og kulturorganisasjoner som har bidratt med informasjon og kompetanse i arbeidet.

CREO

Natur og ungdom

Unge Kunstneres Samfund (UKS)

Thomas Østby initiativtaker til et samlet kunstfelt for resolusjonen mot oljeleting

**NORSKE  
DANSE\_  
\_KUNST  
NERE\_**

NORSKE DANSEKUNSTNERE

Dronningens gate 16

0154 Oslo

[www.norskedansekunstnere.no](http://www.norskedansekunstnere.no)

[kontakt@norskedansekunstnere.no](mailto:kontakt@norskedansekunstnere.no)